

Θεόδωρος Μανούσης

Ο Θεόδωρος Μανούσης γεννήθηκε στη Σιάτιστα το 1793. Ανήκε σε οικογένειαπραματευτάδων. Ο πατέρας του ήταν εγκατεστημένος στη Βουδαπέστη και όταν ο Θεόδωρος ήταν 3 χρονών αποφάσισε να μεταφέρει την οικογένειά του στη Βουδαπέστη για μόνιμη εγκατάσταση. Οι τουρκικές αρχές απαγόρευσαν την αναχώρηση της οικογένειας, αρνούμενες να εκδώσουν το απαραίτητο διαβατήριο (τεσκερέ).

Η οικογένεια όμως έφυγε κρυφά – στη νύχτα με άλογα που τα πόδια τους είχαν κατάλληλα τυλίξει για να μη ακούγεται το ποδοβολητό τους και τον μικρό Θεόδωρο κοιμισμένο μέσα σ' ένα κοφίνι.

Μέσω Θεσσαλονίκης έφτασαν με αυστριακό πλοίο στην Τεργέστη κι από κει στη Βουδαπέστη.

Εκεί ο μικρός Θεόδωρος πολύ γρήγορα αρχίζει σπουδές με το έμπορο και λόγιο Γεώργιο Ζαβίρα. Το 1808 έχουν πεθάνει και οι δυο γονείς του και έρχεται στη Βιέννη προστατευόμενος του θείου του Ιωάννη Μανούση.

Συνεχίζει σπουδές Φιλολογίας και Φιλοσοφίας σε γερμανικά Πανεπιστήμια και ταυτόχρονα ασχολείται με το εμπόριο που του εξασφαλίζει οικονομική άνεση/ανεξαρτησία.

Ποτέ δεν ξεχνάει την πατρίδα, και μέσα στις άλλες πατριωτικές δραστηριότητες του ασχολείται με τη συλλογή ελληνικών δημοτικών τραγουδιών- όπως αυτά που ακούει από τη γιαγιά Αλεξάνδρα- και φροντίζει να τα κάνει γνωστά στους λογοτεχνικούς κύκλους της Ευρώπης που ενθουσιάζονται με την ποιότητα και το περιεχόμενό τους.

Ο Θ. Μανούσης δεν μπόρεσε, ενώ το επιθυμούσε, να κατεβεί στην Ελλάδα μόλις κηρύχτηκε η Επανάσταση, γιατί η αυστριακή Αστυνομία δεν του χορήγησε διαβατήριο. Έτσι αυτός ακολούθησε άλλο δρόμο για την ηθική και υλική συμπαράσταση στον αγώνα. Συνεργάστηκε με φιλέλληνες, κυρίως το γνωστό Θείρσιο, για συγκέντρωση και ανταλλαγή πληροφοριών, για αποστολή υλικού. Στην Τεργέστη πιάστηκε στην κατοχή Ελλήνων λιθογραφικό πιεστήριο, αποστολή με παραγγελία Θ. Μανούση και Π. Βλαστού. Αυτοί οι δυο, μαζί και οι Κ. Κούμας και Κ. Κοκκινάκης, συνελήφθησαν και φυλακίστηκαν. Τέσσερις μήνες έμεινε στη φυλακή ο Μανούσης, σε συνθήκες ουσιαστικά απομόνωσης, και βγήκε με σοβαρή βλάβη της υγείας του. Διαβατήριο τελικά του δόθηκε το 1828.

Στην Ελλάδα ο Θ. Μανούσης εγκαταστάθηκε οριστικά το 1835, (άλλος ερευνητής δέχεται το 1834). Διορίστηκε αρεοπαγίτης στον νεοσύστατο Άρειο Πάγο, όπου υπηρέτησε ως το 1843. Την ίδια περίοδο

υπηρέτησε και ως βασιλικός επίτροπος στην Ιερά Σύνοδο. Το 1837 συγκαταλέγεται ανάμεσα στους πρώτους διορισθέντες καθηγητές του νεοσύστατου Εθνικού Πανεπιστημίου μας και δίδαξε ως «επιτίμιος» και στη συνέχεια ως «τακτικός» καθηγητής. Κατά τη διάρκεια της πανεπιστημιακής του σταδιοδρομίας ο Μανούσης δίδαξε Γενική, μέση και νέα, αρχαία, βυζαντινή, ρωμαϊκή ιστορία, Πολιτειογραφία (περιγραφή και σύγκριση πολιτευμάτων προηγμένων λαών της εποχής βάσει στατιστικών δεδομένων και άλλων πληροφοριών) και για ένα εξάμηνο Αρχαιολογία. Το 1844 εκλέχτηκε πρύτανης του Πανεπιστημίου

Πέθανε στην Αθήνα το 1858.....Με τη διαθήκη του κληροδότησε στη Σιάτιστα τη βιβλιοθήκη του, ... Με τα χρήματα που κληροδότησε δημιουργήθηκε το Μανούσειο Κληροδότημα, ...

Βιβλιογραφία

1. *Διαθήκαι και Δωρεαί υπέρ του Εθνικού Πανεπιστημίου μετά διαφόρων σχετικών εγγράφων από της ιδρύσεως αυτού μέχρι τέλους του 1899.* Εκ του τυπογραφείου των καταστημάτων Ανέστη Κωνσταντινίδου. Εν Αθήναις 1900.

2. Δάρδας Αναστάσιος, *Ίδρυση και λειτουργία του Τραμπαντζείου Γυμνασίου Σιατίστης με την εποπτεία της Εκκλησίας.* Συμβολή στην εκκλησιαστική και εκπαιδευτική ιστορία της Δυτικής Μακεδονίας. Έκδοση του Πατριαρχικού Ίδρύματος Πατερικών Μελετών στη σειρά "Ανάλεκτα Βλατάδων", Θεσσαλονίκη 1997, σελ.397.

3. Ιωάννου Φίλιππος, *Φιλολογικά Πάρεργα.* Εκ του τυπογραφείου των αδελφών Περρή, Αθήνησιν 1874, έκδοσις Β', σελ.663.

4. Καραμανωλάκης Βαγγέλης, *Η συγκρότηση της Ιστορικής επιστήμης και η διδασκαλία της Ιστορίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών (1837-1932)*», Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών (Ε.Ι.Ε.). Ινστιτούτο Νεοελληνικών Ερευνών, Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς. Ιστορικό Αρχείο Ελληνικής Νεολαίας, Αθήνα 2006, σελ. 70, σελ.411 κ. ε..

5. Λάιος Γεώργιος, *Ανέκδοτες επιστολές και έγγραφα του 1821,* Ιστορικά Δοκουμεντα από τα Αυστριακά Αρχεία. Δίφρος, Αθήνα 1958, σελ. 213, 240 και αλλού.

6. Λάιος Γεώργιος, *Η Σιάτιστα και οι εμπορικοί οίκοι Χατζημιχαήλ και Μανούση (17ος-19ος αι.),* εκδ. της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών στη σειρά Μακεδονική Βιβλιοθήκη, Θεσσαλονίκη 1982, σελ. 168-169.

7. Χατζής Δημήτριος, *"Θεόδωρος Μανούσης, ο πρώτος Καθηγητής της Ιστορίας εν τω Εθνικό Πανεπιστημίο",* (Πλάτων, έτος Ι, τευχ. Α'-Β', 1958, σελ.14). Αθήνα: Σιδέρης, [χ. χ.],σελ.12,14).

8. **Παγκόσμιο Βιογραφικό Λεξικό εκδοτικής Αθηνών, τόμος 5^{ος} .**